

The European Federation for Psychoanalytic Psychotherapy in the Public Sector

Suomen kansallinen verkosto ry

Sosiaali- ja terveysministeriö

19.6.2010

Kirjaamo

PL 33

00023 Valtioneuvosto

kirjaamo.stm@stm.fi

Lausunto Valtioneuvoston asetuksesta terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen (564/1994) muutoksesta psykoterapeuttikoulutuksen osalta

EFPP Suomen kansallinen verkosto ry on psykoanalyttistä psykoterapiaa järjestävien koulutusorganisaatioiden ja niiden kouluttamien psykoterapeuttien yhdistysten valtakunnallinen kattojärjestö, johon kuuluu valtaosa maamme em. yhdistyksistä tai säätiöistä. Useimmat jäsenjärjestöistämme ovat antaneet oman lausuntonsa STM:lle. Jäsenjärjestömme ovat Etelä-Karjalan Psykoterapiaseura ry, Finlands Svenska Psykoterapiförening rf, Föreningen för Psykoanalytisk Psykoterapi i Finland rf, Helsingin Psykoterapiaseura ry, Helsingin Psykoterapiayhdistys ry-Helsingfors Psykoterapiförening rf, Itä-Suomen psykoterapiayhdistys ry, Nuorisopsykoterapiasäätiö-Stiftelsen för Undomspsykoterapi, Pohjanmaan Psykoterapiaseura ry, Ryhmäanalyysiyhdistys ry - Föreningen för gruppanalys rf, Suomen Lasten- ja Nuorisopsykoterapiayhdistys ry, Suomen Psykiatriyhdistys ry, Suomen Ryhmäpsykoterapia ry-Gruppsykoterapi i Finland rf, Suomen Taideterapiayhdistys ry, Therapie-yhdistys ry/Therapiea-Society ra, Therapie-säätiö.

EFPP:n Suomen kansallinen verkosto ry on jäsenenä kansainvälisessä the European Federation for Psychoanalytic Psychotherapy in the Public Sector –järjestössä. EFPP on Euroopan alueen, tällä hetkellä 25 maan psykoanalyttisen psykoterapian aikuis-, lapsi- ja nuoriso-, ryhmä-, pari- ja perhepsykoterapeuttien kattojärjestö, joka pyrkii edistämään psykoterapian saatavuutta erityisesti julkisella sektorilla. EFPP on määritellyt psykoanalyttisen psykoterapeuttikoulutuksen yleiseurooppalaiset minimivaatimukset aikuisten yksilöpsykoterapiassa, ryhmäpsykoterapiassa sekä lasten- ja nuorten psykoterapiassa. Pari- ja perhepsykoterapian minimivaatimukset ovat valmisteltavana. Nämä kriteerit löytyvät EFPP:n sivuilta www.efpp.org.

EFPP Suomen kansallinen verkosto ry haluaa tuoda asetusmuutosehdotuksesta esille seuraavaa:

1. Ehdotus psykoterapeuttikoulutusten **opintohallinnollisesta asemasta** vaikuttaa asetusehdotuksen ja siihen liittyvän muistion perusteella keskeneräiseltä ja sisäisesti ristiriitaiselta, ja kaipaa selkiinnyttämistä. Toisaalta muistiossa puhutaan psykoterapeuttikoulutuksesta täydennyskoulutuksena (tätä on ehdottanut myös psykoterapiakoulutusconsortio), toisaalta asetuksesta saa käsityksen jonka mukaan koulutuksesta tulisivat vastaamaan yliopistojen ainelaitokset. Itsenäisiä psykoterapiakoulutusyhteisöjä ei ole asetuksessa mainittu lainkaan. Ne antavat kuitenkin suurimman osan nykyisistä psykoterapeuttikoulutuksista. EFPP:n Suomen kansallisen verkoston 15 jäsenjärjestöistä vähintään 10 järjestää tällä hetkellä psykoterapeuttipätevyyden (sekä ET- että VET -taso) antavaa koulutusta. Joillakin jäsenistämme on useita koulutusohjelmia. Koulutusohjelmista on kuvaus jäsenyhteisöjemme puheenjohtajien ja koulutuksista vastaavien seminaarin 27.3.2010 muistiossa, joka on tämän lausunnon liitteenä.
2. Ehdotamme asetustekstiin **kolmea mallia** psykoterapeuttikoulutusten järjestämiseksi: yliopisto, yliopisto yhteistyössä muun koulutusorganisaation kanssa tai muu psykoterapiakoulutusyhteisö. Tällöin turvataan nykyisten psykoterapiakoulutusyhteisöjen mahdollisuus jatkaa korkeatasoisten psykoterapiakoulutusten suunnittelua ja järjestämistä.
3. Psykoterapiakoulutusyhteisöjen asema ja mahdollisuus antaa pätevyyteen johtavia psykoterapeuttikoulutuksia on erittäin tärkeätä taata nykytilanteessa, kun eduskunnassa on parhaillaan käsiteltävänä hallituksen esitys kuntoutuslain muuttamisesta (HE 68/2010). Esityksen mukaan kuntoutuspsykoterapiat ovat tulossa lakisääteiksi ja Kelan järjestämisvelvollisuuden piiriin. Psykoterapeuttikoulutuksia tarvitaan erityisesti nyt. **Itsenäisten psykoterapiakoulutusyhteisöjen pitkät perineet ja asiantuntemus ja kouluttajaresurssit ovat laadunvarmennuksen takaava tekijä.** Asetuksen ja kuntoutuslain yhteensopimisen takaamiseksi psykoterapiakoulutusyhteisöt on mielestämme mainittava asetuksessa ja sen muistiossa. Itsenäisillä psykoterapiakoulutusyhteisöillä on asiantuntijuus, kouluttajaresurssit ja pitkäaikainen kokemus laadukkaiden ja potilasturvallisuuden takaavien psykoterapeuttikoulutusten antamisesta.
4. **Toimivien yhteistyömallien rakentaminen vie useita vuosia ja siihen on varattava riittävän pitkä siirtymäaika.** Yhteistyömallien rakentaminen vaatii käsityksemme mukaan huomattavaa taloudellisten resurssien lisäämistä yliopiston ainelaitoksille ja täydennyskoulutuskeskuksille. Kouluttajaresurssit ovat psykoterapiakoulutusyhteisöissä, yliopistoissa päteviä psykoterapiakouluttajia on tuskin lainkaan. Asetuksesta käydyssä keskustelussa on kiinnitetty huomiota siihen, että asetuksen nyky muodossa yliopistot ovat saamassa itselleen tehtävän, josta heitä ei ole lainkaan kuultu. Kuten muistiosta käy ilmi, pelkästään Helsingin yliopiston vastuualueella toimii jäsenistämme kaikkiaan 9 psykoterapiakoulutusyhteisöä (Itä-Suomen Psykoterapiayhdistys toimii Itä-Suomen yliopiston vastuualueella), joista

joillakin on siis useita koulutusohjelmia. EFPP:n jäsenjärjestöjen lisäksi Helsingin yliopiston vastuualueella on olemassa myös muita psykoterapiakoulutusyhteisöjä, joiden kaikkien kanssa on rakennettava yhteistyö. Jäsenjärjestöjemme kokemuksen mukaan yliopiston ainelaitos voi myös vetäytyä aloitetusta yhteistyöstä esim. resurssipulaan vedoten. Tällöin uusien psykoterapeuttien kouluttaminen hidastuu.

5. **Asetuksen voimaantuloa** on mielestämme siirrettävä useita vuosia. Ehdotamme, että uudelleen valmisteltu asetusta tulee voimaan aikaisintaan 1.7.2014. Samoin ehdotamme, että ennen tämän asetuksen voimaan tuloa aloitetun koulutuksen perusteella psykoterapeutin nimikesuojattua ammattinimikettä on haettava viimeistään 31.12.2018, eli sitä siirretään ehdotetusta vähintään 3 vuotta.
6. **Valtion/yliopiston on tultava rahoittamaan koulutuksia, ja rahoituskysymykset on ratkaistava laajemminkin, mikäli psykoterapeuttikoulutus siirretään yliopistojen vastuulle ja yhteyteen.** Psykoterapiakoulutusyhteisömme ovat voittoa tavoittelemattomia. Koulutuksen kulut tulevat tällä hetkellä kokonaan koulutettavien maksettaviksi, ja koulutusten suunnittelu ja hallinnointi toteutuu suurimmaksi osaksi kouluttajien vapaaehtoisena ja palkattomana työnä. Tähän ei asetukseen liittyvässä muistiossakaan esitetä nähdäksemme korjausta tai uutta ratkaisua.
7. **Korostamme Sosiaali- ja terveystieteiden valvontaviraston eli Valviran nykyisten kriteereiden merkitystä psykoterapeuttikoulutusten suunnittelua ohjaavina kriteereinä.** Koulutuksen on täytettävä Valviran kriteerit, olipa psykoterapiakoulutusyhteisönä yliopisto, yliopisto yhteistyössä muiden psykoterapiakoulutusyhteisöjen kanssa tai itsenäinen psykoterapiakoulutusyhteisö. Muistiossa on todettu, että kun psykoterapiakoulutus tulee osaksi korkeakoulujärjestelmää, niin siihen liittyvä laadunarviointi järjestyy osana korkeakoulujen arviointineuvoston työtä. Tiedossamme ei kuitenkaan tällä hetkellä ole minkäänlaisia arviointineuvoston laatimia psykoterapeuttikoulutuksia koskevia kriteereitä tai ohjeita, jotka ohjaisivat koulutusten suunnittelua, eikä ole tietoa siinä olevasta asiantuntemuksesta. Valvira on nimittänyt psykoterapiakoulutuksia arvioivan asiantuntijaryhmän, josta voisi tulla käsityksemme mukaan tällainen laatuvaalvova valtakunnallinen elin, eräänlainen valtakunnallinen Psykoterapian neuvottelukunta.
8. **Vaativan erityistason psykoterapiakoulutus ja koulutusten tasojen jaottelu on säilytettävä asetuksessa.** Ehdotamme tasojen selkeää ja tarkkaa toteamista itse asetustekstissä Valviran kriteereiden mukaisesti. Asetukseen liittyvässä muistiossa todetaan Suomen olevan kansainvälisesti edelläkävijä psykoterapiakoulutusten valtakunnallisten arviointimenetelmien kehittämisessä ja psykoterapiakoulutusta koskevat laatuvaatimukset ovat korkeatasoisia. Tämän korkean tason ja laadun ydin on nimenomaan kouluttajapätevyyden porrastus: erityistason koulutuksen jälkeen tuleva vaativan erityistason koulutus ja sen antama pohja psykoterapeuttikouluttajaksi pätevyymiseen, sekä kouluttajakoulutus, joka puolestaan antaa pätevyyden toimia kouluttajana vaativan erityistason koulutuksessa omassa psykoterapiamuodossa. Tämä on kansainvälisesti ainutlaatuista. EFPP:n delegaattien eurooppalaisessa kokouksessa Leuvenissa Belgiassa maaliskuussa 2009 todettiin Suomen laatukriteerien olevan parhaat Euroopassa. Suomi esitti aikuisten yksilöpsykoterapian delegaattien kokouksessa vaativan erityistason (advanced level) ja psykoterapiakouluttajatason (training psychotherapist)

- kriteereitä laitettavaksi myös EFPP:n koulutusstandardeihin, ja ehdotus sai myönteisen vastaanoton. Ehdotamme porrastusta selkeästi itse asetustekstiin.
9. Olemme tehneet **muutosehdotukset suoraan asetustekstiin**, joka on tämän lausunnon liitteenä. Edellä mainittujen muutosehdotusten lisäksi korostamme, että koulutuksen on oltava **yhtenäistä, tapahtua samassa psykoterapiamuodossa**, ja opintopisteiden lisäksi on määriteltävä koulutuksen **kesto**, joka on erityistason koulutuksissa vähintään 3 vuotta ja vaativan erityistason koulutuksessa vähintään 3 + 2 vuotta tai 4 vuotta. Kansainvälisten kriteereiden huomioonottaminen koulutuksia suunniteltaessa Opetusministeriö on ehdottanut koulutusten kestoksi perustasolla 4 v (60), joka antaa mahdollisuuden työskennellä itsenäisenä psykoterapeuttina, ja VET tasolla 4 + 2 vuotta (60 +30 op) tai 6 v (90 op). Koulutuspsykoterapia termin sijasta ehdotamme käytettäväksi termiä **henkilökohtainen psykoterapia**. Lauseen **valtakunnallisesta kirjallisesta kokeesta ja työelämässä annetusta näytöstä** ehdotamme poistettavaksi asetustekstistä. Ne ovat psykoterapeuttikoulutuksissa vieraita käsitteitä, ja vastaava näyttö annetaan koulutukseen sisältyvässä psykoterapeuttisessa potilastyössä sekä koulutusvaatimuksiin sisältyvässä kvalitatiivisin tai kvantitatiivisin menetelmin tehtävässä, kirjallisuuteen ja/tai potilastyöhön liittyvässä tutkielmassa.
10. Kansainvälisten kriteereiden huomioonottaminen koulutusten suunnittelussa antaa suomalaisille psykoterapeuteille mahdollisuuden työskennellä myös muissa maissa halutessaan. EFPP:n määrittelemissä yleiseurooppalaisissa psykoanalyttisten psykoterapeuttikoulutusten minimivaatimuksissa psykoterapeuttikoulutuksen minimipituus on 4 vuotta aikuisten yksilöpsykoterapiassa ja ryhmäpsykoterapiakoulutuksissa ja lasten- ja nuorten psykoterapiakoulutuksissa 3-4.
11. Muilta osin viittaamme 29.5.2009 antamaamme lausuntoon. Asetustekstiin tehdyt muutosehdotukset ovat tämän lausunnon liitteenä.

Helsingissä 19.6.2010

EFPP Suomen kansallinen verkosto ry:n hallituksen puolesta

Anna-Liisa Roinisto-Dumell

puheenjohtaja

VTM, psykologi, psykoterapeutti VET

psykoterapiakouluttaja

anna-liisa.roinisto-dumell@luukku.com

050 3771028

Anitta Toivanen

sihteeri

toimintaterapeutti, psykoterapeutti VET

lasten ryhmäpsykoterapeutti

anitta.toivanen@soneranet.fi

040 751 2712

